

การวิเคราะห์ SWOT ของอุตสาหกรรมปาล์มน้ำมันขั้นต้นในจังหวัดตาก SWOT analysis of primary oil palm industry in TAK province

ภัคพล รื่นกลิ่น

¹สาขาวิชาการจัดการโลจิสติกส์ คณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร แม่สอด pakpol_p@live.com

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ในการศึกษาและวิเคราะห์ จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส อุปสรรค ของอุตสาหกรรมปาล์มน้ำมันขั้นต้นในเขตพื้นที่ชายแดนจังหวัดตาก โดยใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพเก็บข้อมูลจากเกษตรกรผู้ปลูกปาล์มจำนวน 20 คน และวิเคราะห์ด้วยตัวแบบเพชร (Diamond Model) เพื่อหาศักยภาพในการแข่งขันของอุตสาหกรรม โดยผลการศึกษา พบว่าปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่ออุตสาหกรรมปาล์มน้ำมันขั้นต้นในเขตพื้นที่ชายแดนจังหวัดตาก จะเป็นปัญหาทางด้าน ปัจจัยด้านอุปสงค์และปัจจัยอุตสาหกรรมอื่นๆที่เกี่ยวข้อง ซึ่งทำให้ราคาปาล์มภาพรวมตกต่ำถึงแม้ผลผลิตที่เกิดขึ้นในพื้นที่จังหวัดตากนั้นจะจำหน่ายอยู่เฉพาะภายในประเทศก็ตาม แต่ข้อได้เปรียบคือการมีโรงสกัดน้ำมันปาล์มในพื้นที่ และสภาพอากาศที่มีปริมาณน้ำฝนเพียงพอ จึงส่งผลให้อุตสาหกรรมปาล์มน้ำมันขั้นต้นในจังหวัดตากมีศักยภาพในการแข่งขันกับพืชชนิดอื่น

คำสำคัญ: อุตสาหกรรมปาล์มน้ำมันขั้นต้น, จังหวัดตาก, SWOT analysis, Diamond Model

Abstract

This research aims to study and analyze the strengths, weaknesses, opportunities and obstacles of the primary oil palm industry in Tak province. This qualitative research method was used to collect data from 20 farmers. The diamond model is used to determine the competitiveness of the industry. By the study. The negative impact on the primary palm oil industry in the border area of Tak province is a problem. Demand factors and other related industry factors. This makes the price of palm oil fall even though the output in Tak province is sold in country. But the advantage is having a palm oil refinery in the area. And the weather has enough rain. As a result, the primary palm oil industry in Tak province has the potential to compete with Other plants

Keyword: primary oil palm industry, TAK province, SWOT analysis, Diamond Model

1. ความเป็นมาและความสำคัญของงานวิจัย

อุตสาหกรรมปาล์มน้ำมันขั้นต้นในเขต 3 อำเภอชายแดนจังหวัดตาก ได้แก่ อำเภอแม่สอด อำเภอพบพระ และอำเภอแม่ระมาด นับว่าเป็นกลุ่มอุตสาหกรรมการผลิตน้องใหม่ที่เพิ่งเกิดขึ้นได้ประมาณสิบกว่าปีที่ผ่านมา โดยในปัจจุบันมีพื้นที่ปลูกปาล์มในเขต 3 อำเภอชายแดนจังหวัดตากอยู่ประมาณ 5 พันไร่(ข้อมูลจากเกษตรอำเภอแม่สอด) แต่การผลิตน้ำมันปาล์มที่ออกสู่ตลาดมีปัจจัยเสี่ยงต่างๆ มากมาย อาทิเช่น ความเปลี่ยนแปลงของสภาพอากาศ ปัญหาภัยแล้ง ปัญหาน้ำท่วม ปัญหาจากระบบการขนส่ง รวมถึงมาตรการนโยบายภาครัฐต่างๆ เช่น การส่งเสริมการผลิต และการใช้พลังงานทดแทน (ไบโอดีเซล) และมาตรการชะลอการปรับขึ้นของค่าครองชีพและราคาสินค้า (น้ำมันปาล์มบรรจุขวด) ซึ่งการขยายพื้นที่ปลูกปาล์มน้ำมันขั้นต้นมาทางแถบภาคเหนือ ซึ่งเป็นพื้นที่ใหม่ของปาล์มน้ำมัน ส่งผลให้มีเกษตรกรหลายกลุ่มให้ความสนใจและมีแนวโน้มการขยายการเพาะปลูกมากยิ่งขึ้น จึงสมควรมีการศึกษาอย่างจริงจังในกระบวนการและขั้นตอนต่างๆ จุดแข็งจุดอ่อน โอกาส อุปสรรคของอุตสาหกรรมปาล์มน้ำมันขั้นต้นในจังหวัดตาก เพื่อก่อให้เกิดประสิทธิภาพทางการผลิตและประโยชน์สูงสุดแก่เศรษฐกิจ และผู้มีส่วนได้เสียในพื้นที่

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาและวิเคราะห์ จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส อุปสรรค ของอุตสาหกรรมปาล์มน้ำมันขั้นต้นในเขตพื้นที่ชายแดนจังหวัดตาก

3. ขอบเขตของการวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นการศึกษามูลเหตุ พื้นฐาน ของการปลูกพืชพลังงานปาล์มน้ำมัน โดยกล่าวถึง กรณีศึกษาปาล์มน้ำมันในเขตพื้นที่ชายแดนจังหวัดตาก ซึ่งเริ่มพบได้มากทางแถบอำเภอพบพระ จังหวัดตาก โดยมีการศึกษาวิเคราะห์ โอกาส อุปสรรค (SWOT Analysis) ของอุตสาหกรรมปาล์มน้ำมันขั้นต้นในจังหวัดตาก ภายใต้กรอบทฤษฎี Diamond Model ของ Michael E Porter โดยศึกษาในช่วงเวลาระหว่างเดือนพฤษภาคม 2560 ถึง เมษายน 2561

4. วิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัยนี้มุ่งเน้นศึกษาวิเคราะห์ SWOT Analysis) ของอุตสาหกรรมปาล์มน้ำมันขั้นต้นในจังหวัดตาก ภายใต้กรอบทฤษฎี Diamond Model ของ Michael E Porter โดยมีการเก็บรวบรวมข้อมูลดังต่อไปนี้

1. การรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) โดยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) จากเกษตรกรผู้ปลูกปาล์มน้ำมัน ผู้ประกอบการลานเท/ผู้รวบรวม ผู้ขนส่ง หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง

สำหรับการเก็บข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) นั้นผู้วิจัยใช้การสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) สำหรับกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกปาล์มในเขตพื้นที่ 3 อำเภอจังหวัดตาก ได้แก่ อำเภอแม่สอด อำเภอพบพระ และอำเภอแม่ระมาด โดยทำการเลือกจำนวน 20 ราย จากทั้งหมดประมาณ 25 ราย(ข้อมูลจากสหกรณ์การเกษตรแม่สอด) ซึ่งเป็นกลุ่มเกษตรกรยังมีผลผลิตและยังคงปลูกปาล์มอยู่ และสามารถติดต่อได้ สำหรับผู้ประกอบการลานเท/ผู้รวบรวม ผู้ขนส่ง ผู้ประกอบการโรงสกัดน้ำมันปาล์ม ใช้การเลือกแบบเจาะจง โดยเลือกสัมภาษณ์ทั้งหมดของจำนวนที่มีอยู่

2. การรวบรวมข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) โดยคณะผู้วิจัยรวบรวมข้อมูลจาก หนังสือ ตำรา งานวิจัย และเอกสารทางวิชาการที่เกี่ยวข้องระหว่างปี พ.ศ. 2553-2561

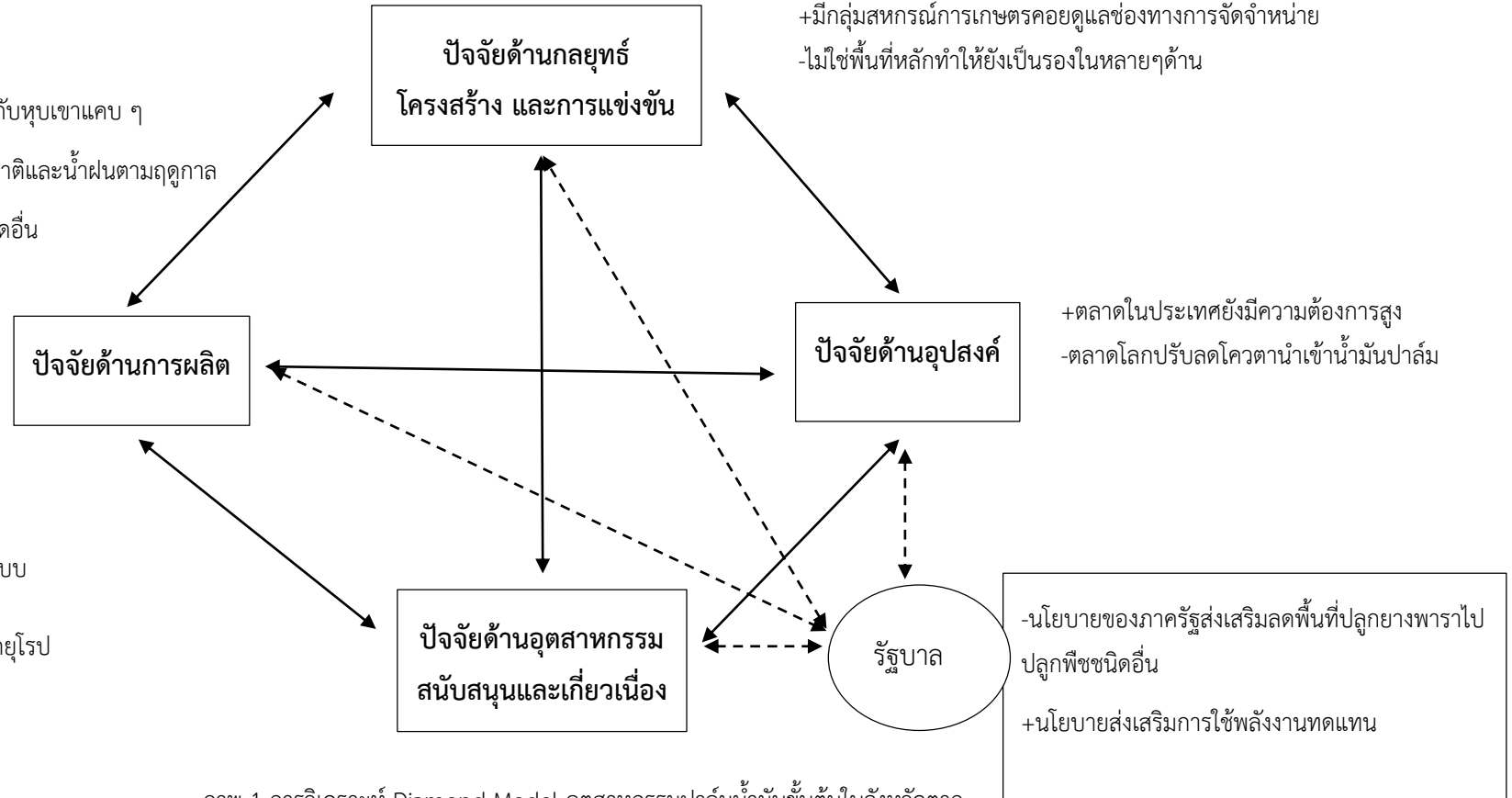
ในการวิเคราะห์ข้อมูลในครั้งนี้ จะใช้วิธีวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา (Descriptive Analysis) โดยจะทำการศึกษาโดยนำแนวคิดของการจัดการซัพพลายเชนมาใช้ตั้งแต่กระบวนการจัดหัตถุดิบ กระบวนการผลิต กระบวนการจัดเก็บ กระบวนการขนส่งสู่โรงสกัดน้ำมันปาล์ม รวมทั้งทำการวิเคราะห์ที่เกี่ยวกับความสามารถในการแข่งขันและโอกาสในการส่งออกของอุตสาหกรรม โดยในส่วนของวิเคราะห์ที่เกี่ยวกับความสามารถในการแข่งขันนั้น จะทำการวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และ อุปสรรค (SWOT Analysis) ภายใต้กรอบทฤษฎี Diamond Model ของ Michael E. Porter มาประยุกต์ใช้เป็นหลัก ซึ่งจะมีการวิเคราะห์ปัจจัยที่สำคัญ 4 ปัจจัย คือ สภาพปัจจัยการผลิต สภาพด้านความต้องการ ความพร้อมของอุตสาหกรรมสนับสนุนและอุตสาหกรรมเกี่ยวเนื่องและกลยุทธ์โครงสร้างขององค์กรและสภาพการแข่งขัน โดยจะทำการศึกษาข้อมูลทั้งจากแหล่งข้อมูลปฐมภูมิและทุติยภูมิ ซึ่งมาจากการสัมภาษณ์ผู้ประกอบการและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมปาล์มน้ำมันขั้นต้นในจังหวัดตาก โดยผลลัพธ์ที่คาดว่าจะได้จากการศึกษาในครั้งนี้ จะทำให้เห็นภาพรวมของอุตสาหกรรมรวมทั้งจุดเด่นและจุดด้อย อันจะนำไปสู่การให้ข้อเสนอแนะในด้านมาตรการต่างๆ แก่ภาครัฐและเอกชน เพื่อนำไปสู่การปรับตัวและพัฒนาการในอนาคต

5. สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาข้อมูลด้านข้อมูลและทำการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ผู้ที่เกี่ยวข้องในอุตสาหกรรมปาล์มน้ำมันขั้นต้นในจังหวัดตาก และทำการวิเคราะห์ความสามารถในการแข่งขันผ่านการวิเคราะห์ SWOT Analysis โดยใช้ทฤษฎี Diamond Model ของ Michael E. Porter คือ ปัจจัยด้านการผลิต ปัจจัยด้านอุปสงค์ ปัจจัยด้านอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องและสนับสนุน ปัจจัยด้านยุทธศาสตร์ โครงสร้าง และสภาพการแข่งขันของประเทศ รวมถึงผลกระทบจากภายนอกอันได้แก่ โอกาสและบทบาทของรัฐบาลมาพิจารณาได้เป็นปัจจัยบวก (+) และปัจจัยลบ (-) ดังนี้

- + ปาล์มพันธุ์เทเนอร์่าที่ปรับปรุงพันธุ์แล้ว เป็นพันธุ์ที่เหมาะสมกับพื้นที่
- + เป็นพื้นที่ฝนตกชุกมีปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยประมาณ 1,200 มิลลิเมตรต่อปี
- + มีแรงงานชาวพม่าอยู่ในพื้นที่จำนวนมาก
- + การคมนาคมสะดวก
- ลักษณะภูมิประเทศส่วนใหญ่เป็นภูเขาสลับกับหุบเขาแคบ ๆ
- เกษตรกรส่วนใหญ่ใช้น้ำจากแหล่งน้ำธรรมชาติและน้ำฝนตามฤดูกาล
- + ใช้แรงงานค่อนข้างน้อยเมื่อเทียบกับพืชชนิดอื่น

- + มีการส่งเสริมและปรับปรุงในเรื่องกระบวนการผลิตจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
- + มีกลุ่มสหกรณ์การเกษตรคอยดูแลช่องทางการจัดจำหน่าย
- ไม่ใช่พื้นที่หลักทำให้ยังเป็นรองในหลาย ๆ ด้าน

ภาพ 1 การวิเคราะห์ Diamond Model อุตสาหกรรมปาล์มน้ำมันขั้นต้นในจังหวัดตาก
ที่มา ผู้วิจัย (2561)

ซึ่งทำให้สามารถสรุปโดยแยกออกเป็นประเด็น จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และ อุปสรรค ได้ดังนี้

จุดแข็ง

- วัตถุประสงค์ปาล์มพันธุ์เทเนอร์ราที่ปรับปรุงพันธุ์แล้ว เป็นพันธุ์ที่เหมาะสมกับพื้นที่
- มีโรงสกัดน้ำมันปาล์มอยู่ในพื้นที่
- มีอุตสาหกรรมปลายน้ำหลากหลายรูปแบบ ได้แก่ น้ำมันปาล์ม สบู่ ยา เครื่องสำอาง น้ำมันไบโอดีเซล

ดีเซล

- มีการรวมกลุ่มสหกรณ์การเกษตรคอยดูแลช่องทางการจัดจำหน่าย
- ใช้แรงงานค่อนข้างน้อยเมื่อเทียบกับพืชชนิดอื่น

จุดอ่อน

- ขาดอุตสาหกรรมต่อเนื่องในพื้นที่
- ไม่ใช่พื้นที่หลักในการปลูกปาล์มทำให้ยังเป็นรองในหลายๆด้าน

โอกาส

- พื้นที่ 3อำเภอชายแดนจังหวัดตากเป็นพื้นที่ฝนตกชุกมีปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยประมาณ 1,200 มิลลิเมตรต่อปี

มีปริมาณต่อปี

- มีแรงงานชาวพม่าอยู่ในพื้นที่จำนวนมาก
- การคมนาคมสะดวก

อุปสรรค

- ลักษณะภูมิประเทศส่วนใหญ่เป็นภูเขาสลับกับหุบเขาแคบ ๆ
- พื้นที่ 3อำเภอชายแดนจังหวัดตากระบบชลประทานยังไม่ครอบคลุมทุกพื้นที่ เกษตรกรส่วนใหญ่

จึงใช้น้ำจากแหล่งน้ำธรรมชาติและน้ำฝนตามฤดูกาล

- แรงงานยุคใหม่ไม่ชอบทำการเกษตร
- ตลาดโลกปรับโควตานำเข้าน้ำมันปาล์ม
- การปรับลดการใช้พลังงานดีเซลในตลาดยุโรป

การศึกษาจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และ อุปสรรค (SWOT Analysis) แยกประเด็นการพิจารณาภายใต้กรอบแนวคิด Diamond Model เพื่อให้ทราบถึงสถานการณ์ของอุตสาหกรรมปาล์มน้ำมันขั้นต้นในจังหวัดตาก อันนำมาสู่ข้อเสนอแนะเพื่อหาแนวทางการพัฒนาอุตสาหกรรมให้ดียิ่งขึ้น โดยเห็นได้ว่าปาล์มน้ำมันถือว่าเป็นพืชที่มีศักยภาพเป็นทั้งอาหารและพืชพลังงาน มีอุตสาหกรรมปลายน้ำรองรับการแปรรูปหลากหลายรูปแบบ ไม่ว่าจะเป็นน้ำมันปาล์ม สบู่ ยา เครื่องสำอาง น้ำมันไบโอดีเซล โดยพื้นที่ 3 อำเภอชายแดนจังหวัดตากมีลักษณะภูมิอากาศค่อนข้างเหมาะสมสำหรับการปลูกปาล์มน้ำมัน เนื่องด้วยมีปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยต่อปีที่เหมาะสม อีกทั้งปัจจัยที่เอื้อต่อการปลูกปาล์มในพื้นที่นั้น เนื่องด้วยการคมนาคมที่สะดวกและมีการจัดตั้งโรงงานสกัดน้ำมันปาล์มในพื้นที่ ทำให้กลุ่มเกษตรกรไม่ต้องผลผลิตไปส่งขายในพื้นที่อื่น ทำให้ลดต้นทุนที่เกิดขึ้นจากการขนส่งไปได้จำนวนมาก ซึ่งสอดคล้องกับรายงานฉบับสมบูรณ์ “โครงการ การศึกษาอุตสาหกรรมที่มีศักยภาพตามชายแดนในเส้นทางมะริด สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาร์ – ด้านสิงขร จังหวัดประจวบคีรีขันธ์” ของ ดร.วิทยาและคณะที่กล่าวไว้ว่า “โรงงานหีบปาล์มในเส้นทางมะริด เป็นปัจจัยสำคัญในการเพิ่มประสิทธิภาพในอุตสาหกรรมปาล์มน้ำมัน”

แต่ด้วยสภาวะราคาน้ำมันปาล์มในตลาดโลกตกต่ำ เนื่องจากกลุ่มประเทศยุโรปสภายุโรป (European Parliament) ได้ออกข้อมติเรียกร้องให้ ยกเลิกการใช้เชื้อเพลิงชีวภาพจากน้ำมันพืช ที่ส่งผลให้เกิดการตัดไม้ทำลายป่า ไม่ว่าจะเป็นน้ำมันจากต้นปาล์ม ถั่วเหลือง ข้าวโพด และเรพซิด ภายในปี 2563 และเสนอให้เพิ่มความเข้มงวดในการตรวจสอบย้อนกลับมากขึ้น เช่น การใช้มาตรฐาน CSPO (Certified Sustainable Palm Oil) เพื่อรับรองการผลิตปาล์มน้ำมันอย่างยั่งยืน เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมและรับผิดชอบต่อชุมชน ตามมาตรฐานจาก Round Table on Sustainable Palm Oil (RSPO) เป็นมาตรฐานบังคับ เพียงมาตรฐานเดียว และการกำหนดคิกตูลุการใหม่สำหรับน้ำมันปาล์มที่ได้รับรองมาตรฐาน CSPO และการใช้กลไกทางภาษีสำหรับสินค้าที่มีส่วนผสมของน้ำมันปาล์มโดยเฉพาะ จึงทำให้เหมือนเป็นอุปสรรคที่เกิดขึ้นในอุตสาหกรรมปาล์มน้ำมัน แต่กลุ่มผู้ปลูกปาล์มน้ำมันของไทยเป็นเกษตรกรราย

ย่อย และทำการเพาะปลูกในพื้นที่ที่มีเอกสารสิทธิเท่านั้น หากผู้ประกอบการไทยปฏิบัติตามมาตรฐานการผลิตอย่างยั่งยืนและมาตรฐานด้านสุขอนามัยอาหาร ตามที่ข้อกำหนด ก็จะมีสิทธิเพิ่มโควตาในการส่งออกไปยังตลาด EU เพิ่มมากขึ้น ซึ่งเป็นหน้าที่ของหน่วยงานภาครัฐจำเป็นที่จะต้องเข้ามาช่วยส่งเสริมในการผ่านมาตรฐานต่าง ๆ เพื่อเป็นการเพื่อโควตาเพิ่มตลาดส่งออกให้กับอุตสาหกรรมปาล์มน้ำมัน ซึ่งถือว่าการพลิกวิกฤตให้เป็นโอกาส

6. ข้อเสนอแนะและการนำไปใช้ประโยชน์

ในการศึกษาครั้งนี้ เป็นการเลือกศึกษาเฉพาะส่วนหนึ่งของอุตสาหกรรมปาล์มน้ำมันเท่านั้น และข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เป็นความคิดเห็นส่วนบุคคล ผลที่ได้จึงอาจไม่สามารถอธิบายภาพรวมที่ถูกต้องทั้งหมดของอุตสาหกรรมได้ทั้งหมด อีกทั้งปัจจัยที่นำมาใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้หยิบบางปัจจัยที่มีผลกระทบมาวิเคราะห์เท่านั้น โดยไม่สามารถนำปัจจัยต่าง ๆ มาศึกษาได้หมด การวิเคราะห์ข้อมูลวิเคราะห์โดยอิงจากความคิดเห็นของผู้ให้สัมภาษณ์และผู้วิจัยเป็นหลัก ซึ่งเกษตรกรหรือบุคคลที่สนใจสามารถนำผลการวิเคราะห์ SWOT Analysis ในครั้งนี้ไปเป็นประเด็นในการพิจารณาประกอบการตัดสินใจในการเข้าสู่อุตสาหกรรมปาล์มน้ำมันใน โดยหากผู้ที่สนใจจะทำการศึกษาต่อ จึงควรทำการเก็บรวบรวมข้อมูลให้ตลอดทั้งกระบวนการอุตสาหกรรมหรือ นำปัจจัยอื่นๆมาพิจารณาเพิ่มเติม เพื่อต่อยอดงานวิจัยนี้ให้ถูกต้องและชัดเจนยิ่งขึ้น อาทิเช่นอุตสาหกรรมปลายน้ำที่เกี่ยวข้อง

7. กิตติกรรมประกาศ

ขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงสำหรับความร่วมมือเป็นอย่างดีของผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ กลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกปาล์มน้ำมันจังหวัดตาก ผู้ประกอบการลานเท/ผู้รวบรวม ผู้ขนส่ง ผู้ประกอบการโรงสกัดน้ำมันปาล์ม เกษตรอำเภอแม่สอด และขอกราบขอบพระคุณทุกท่านที่ได้เอ่ยนามที่มีส่วนร่วมในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ให้สำเร็จ ลุล่วง สมบูรณ์ด้วยดี คุณค่าและประโยชน์อีกเกิดจากการศึกษาวิจัยเรื่องนี้ ข้าพเจ้าขอมอบให้แก่ ชุมชน ประเทศชาติ วงการศึกษา ตลอดจนบิดามารดา คณาจารย์ทุกท่านที่ถ่ายทอดความรู้ และประสบการณ์อันมีค่าแก่ข้าพเจ้า ส่วนความผิดพลาดและข้อบกพร่องใดๆ ที่เกิดจากงานวิจัยในครั้งนี้ ข้าพเจ้าต้องขออภัยไว้ ณ ที่นี้ด้วย

8. เอกสารอ้างอิง

- กรมยุโรป กระทรวงต่างประเทศ.(2561). ปัญหาภาพลักษณ์น้ำมันปาล์มในอียู. สืบค้นเมื่อ 10 สิงหาคม2561 จาก <http://www.mfa.go.th/europetouch/th/news/8243/89443-กระแสต่อต้านเชื้อเพลิงน้ำมันปาล์มจะกระทบด้านอาหาร.html>
- ภัคพล รื่นกลิ่น.(2559). การจัดการโลจิสติกส์และซัพพลายเชนของอุตสาหกรรมปาล์มน้ำมันขึ้นต้นในจังหวัดตาก. วารสารศรีวิบูลย์ ปีที่ ๖ ฉบับพิเศษ พฤศจิกายน ๒๕๕๙
- วิद्या ปิตตังนาโพธิ์ และคณะ. (2557). รายงานฉบับสมบูรณ์ “โครงการ การศึกษาอุตสาหกรรมที่มีศักยภาพตามชายแดนในเส้นทางมะริด สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาร์ – ด่านสิงขร จังหวัดประจวบคีรีขันธ์”. สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติและสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.
- วิชัย รุ่งเรืองอนันต์ และคณะ. (2558). รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์ โครงการ “กลไกในการวิเคราะห์สถานการณ์ของราคาปาล์มน้ำมัน” สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.
- สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร. (2556). ปาล์มน้ำมันและน้ำมันปาล์มหลังเปิด AEC สืบค้นเมื่อ 15 มีนาคม 2559 จากhttp://www.nstda.or.th/nac2013/download/presentation/NAC2013_Set2/BT-122-02-PM/02.pdf
- สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (สสว.) ร่วมกับสถาบันเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ศึกษา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. (2553). การวิเคราะห์ศักยภาพตลาดประเทศเวียดนามโดยใช้ทฤษฎีDiamond Model.